

TÚLLÉPÉS

AZ AQUILA NEGYEDÉVI FOLYÓIRATA

2026/II. MÁJUS 1.

LÉTÜNK LÉNYEGE...,
VÁLASZTÁSI MELLÉKZÖNGÉVEL

GÖMB

CSODAVÁRÁS ISTENTŐL

BIBLIA ISMERETE, KORUNK FELFOGÁSÁBAN:
ILLÉS PRÓFÉTA

13. évfolyam 2.szám
Megjelent: 2026. május 1.

Az AQUILA katolikus közösség negyedévi folyóirata

A kizárólagos materiális gondolkodáson túllépve: lelkeség, spirituális kultúra — filozófiai, teológiai, pszichológiai, szociológiai, művészeti és egyéb tudományos megközelítésben.

Megjelenési gyakorisága:

Negyedévi folyóirat

A folyóirat régi példányai az archívumban megtalálhatók.

Nemzetközi azonosítószám:

HU ISSN 2064-7700

Alapítás ideje: 2014. július 1.

Kedves Olvasóink!

Szeretettel köszöntjük Önöket, s reméljük, hogy sok kellemes, gondolkodással töltött időt szerzünk Önöknek, és idővel egyre több olvasónk lesz.

Miért indítottuk el ezt az eleinte negyedévente (majd terveink szerint sűrűbben) megjelenő elektronikus kiadványunkat? A közösség lelkeségéből fakad. Mi 43 éve vagyunk katolikus közösség, mely eddig sokféle működési formációt is létrehozott, és fenn is tart. Ami a cikkek tartalmára vonatkoztatott igényünk: újszerű, valós értéket hordozó gondolkodás jellemezze, és csakis a végső igazsághoz közelítő, kereső elképzelés érvényesüljön. A cikkekért nem tudunk fizetni, ahogyan az olvasásuk is ingyenes.

Keressük a spirituálisan is korrekt, univerzális szintet jobban megközelítő, teljes körű tudományos gondolkodást, nyitottságot, bátorságot, hogy minél jobban megismerhessük az embert, a földi létet és az univerzumot.

Célunk az emberi kultúra, a tudományos élet kitágított gondolkodás felé való rehabilitációja. Joseph Ratzinger szavaival élve: *„Senki sem állíthatja azt, hogy ő a szó igazi értelmében „tudja”, hogy Isten nem létezik. De felállíthatja azt a hipotézist, hogy nem létezik, s ebből a tételből próbálhatja megmagyarázni az univerzumot.”* (Krisztusra tekintve) Mi azt látjuk, hogy a jelenlegi tudományos élet megnyilvánulásai szinte csak földies, materiális szempontból próbálják megérteni, megélni a világot. Az így (meg)magyarázott földi világ jelenségei nagyon sok esetben — jelenleg még felmérhetetlenül, vagy be nem vallottan — téves következtetésekre vezethetnek. Pl. a világ keletkezésének módja, oka. Vagy az ember megjelenésének ideje, hogy miből és hogyan alakult ki, más bolygókon, más életek keresése, a kizárólagosan szén alapú gondolkodás is nagy hiba stb.

Az AQUILA feladatának tekinti az emberi felfogás horizontjának a felfoghatóság határáig való tágítását, amit szerintünk folyamatosan feszegetni, nyújtani, bővíteni lehet.

K. Jaspers gondolatai: *Az egzisztenciális embernek mindig úton kell lennie, nem merevedhet meg dogmatikus igazságokban (...) mindig nyitva kell állnia és tanulékonynak kell maradnia, készen arra, hogy megvitassa az ellenkező álláspontot, mindig tudatában annak, hogy a vándorló embernek nincs végleges igazsága.* Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 14.2.2. fejj., 446.o.

A TÜLLÉPÉS kiadvány a kedves Olvasóktól az elmélyült olvasást várja. Az AQUILA nyitott minden újat hordozó elmére, elfogadjuk és közöljük a beadott cikkeket, ha a Szerkesztő Bizottságunk jóváhagyja.

Minket Istenen kívül senki sem működtet, és szabadok vagyunk mindenféle földi érdektől, nem fogjuk sem politikai, sem semmiféle más érdekből cenzúrázni a beadott cikkeket. A közlés legfontosabb kritériuma elsősorban az, hogy a fenti szellemben íródott-e a mondandója, megfelelő-e ennek a kitágított horizontnak, megfogalmazása és mondandója tekintetében megfelelően

igényes-e, hordoz-e logikát, újszerű gondolkodást. Nem számít a szerző vallási és politikai hovatartozása, ha nem támadja az Istenhitünket.

Semmiféle erőltetett, igazi értékeket nem hordozó, plágiumgyanús terméket sem fogadunk el!

Egyéniségek írásai kellenek.

M. Blondel

*Minél többet tud az ember,
minél többje van, minél több ő maga,
annál inkább tudatára ébred annak,
hogy nincs semmije, nem tud semmit,
hogy nem az, amit akar.*

(Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 15.2.2. fej., 494. o.)

Tartalom

KEDVES OLVASÓINK!	4
LÉTÜNK LÉNYEGE..., VÁLASZTÁSI MELLÉKZÖNGÉVEL	6
Gondolatok a három dimenzió túllépéséről, annak gátjairól, az áprilisi választásokról, és végül jövőbe mutató tanácsok	
GÖMB.....	10
A háromdimenziós gömb egyenletéből kiindulva a magasabb dimenziós gömbök térfogatairól, felületeiről, és ezekre húzott lelki analógiákról	
CSODAVÁRÁS ISTENTŐL.....	15
Az isteni csodákra várás hibáiról, helyette a helyes megközelítési módról, gyermek-szülő hasonlatról, az engedelmesség fontosságáról	
BIBLIA ISMERETE, KORUNK FELFOGÁSÁBAN.....	18
ILLÉS PRÓFÉTA „EKKOR, MINT A TŰZVÉSZ, ILLÉS PRÓFÉTA JÖTT, KINEK SZAVA LÁNGOLT, MINT AZ ÉGŐ FÁKLYA.”	18
Biblia-sorozat első része: Exegézis, történelem és lelkiesség Illés próféta körül	

Pável Márta

LÉTÜNK LÉNYEGE..., VÁLASZTÁSI MELLÉKZÖNGÉVEL

Az emberi lét kérdése és a létezés kérdésének a megismerése az egyik legbonyolultabb folyamat, még a bonyolult folyamatok között is. Itt van például az, hogy az ember masszívan él a három dimenzióban, és a többségnek a gondolatai, gondjai, az életvitelének céljai a három dimenzióba be is záródik. Igaz, vannak keresők, és ők különböző „magasságokban”

élik, és a végén halállal hagyják el ezt a szokásos három dimenziót. Megvannak a különböző módszerek, ami egyeseknek valóság vagy nem valóság – lényegtelen –, megismerése lehetséges. A transzcendálás az egy rendkívüli módon fontos dolog, olyan értelemben is, hogy túl kell lépni a világ keretén, és jön a valós világgal való szembenézés, megismerés. „...nehéz leírni a transzcendencia élményét, mégis nagyon jól jellemzi ezt a tapasztalást. Megtudjuk, hogy a transzcendencia egy örömmel teli állapot, amely integrációt hoz létre önmagunk és a megszo-

kott önmagunkon kívül eső határtalanság között.”¹

De ezt a haladást akadályozza az, hogy nagyon belebonyolódunk ebbe a három dimenzióba, ebbe az anyagi világba, és ennek a problémái sokszor olyan magasra nőnek, hogy szinte fuldokolnak tőle az emberek. Nagyon kevés olyan van, aki azt mondja, hogy ezt a fájdalmas játékot abbahagyom, fölé szállok, és fölemelem a lelkemet oda, ahova való, és elfelejtem ezt a játszadózást, ezt játszóteret, amit nekünk a társadalom, a politika, vagy bárki gerjeszt, mert mindenki próbál valami játszóteret magának rendezni, ami független attól, hogy iskolában, otthon, munkahelyen, bárhol is van. Ez a játszadózás, a másikkal való manipulálás, az önérvényesítés, ez mindenütt van ahol emberek csoportja van.

Igaz méltatlan, de pár szót kell erről is ejteni: Itt van a 2026. április 12-ei választás. Már egy évvel előtte sulykolták és sokkolták a közösséget mindenhol, pro és kontra, a családokat, a barátokat, az embereket uszították egymásnak stb., csak az intelligensebbje nem ment a másiknak, de talán magában az is morgott, hogy na miért ezt választanád, miért azt..., mindenkit hülyéztek magukban. Nagy obszcén uszítások, agresszió, kábítószer minden volt. Szerintem nem szűnt meg (sőt erőre kapott) a primitív réteg, még fenyegetőzött is, még verekedések is voltak, és olyan alja dolgok kerültek elő, amelyek emberhez igazán méltatlanok. „Nem az a veszélyes, aki kottából hazudik, hanem aki már könyv nélkül tudja, és rögtönöz.” **Hamvas Béla**²

¹ <https://www.tminfo.hu/transzcendentalis-meditacio/norman-rosenthal-milyen-erzes-a-transzcendencia-elmeny/>

² **Béla Hamvas, Karnevál** https://www.goodreads.com/author/quotes/1038897.B_la_Hamvas?page=7

Ilyen körülmények közt kell létezni azoknak is, akik messze túl vannak ezen az alacsonyrezgésű, primitív megnyilvánulásokon. Nehéz az élet az ennyire szélessávban elhúzódó emberi magatartás, intelligencia, spiritualitást mellőző közegben. Sajnos nincs mód megválogatni minden esetben a környezetet sem.

„Ezek közül az emberek közül egy sem rossz, mondta, igaz, nem is jó, de nem is rossz. Nincsenek erényeik, de bűneik sincsenek. Nem jutottak el addig, hogy bűneik lehessenek. Ezek az emberek gyarlók (szünet). Bűnök? Nem, nem! (espressivo), hát bűnös ez a szegény Kuruc, mert harminc éven át az mindennap tökrészeg volt, hetenkint egyszer elment megkérni fiatalkori menyasszonyát, de az kidobta? Hogy lenne bűnös? Az ilyesmi nem érdemli meg a bűn elnevezést? (Allargando). Gyarló emberek, se jók, se rosszak, sem a kárhozatra, sem az üdvösségre nem valók, csak nevetségesek határtalanul, és szájalomra méltóan nevetségesek – Vétkek? (con brio) Ne beszéljünk ilyen nagy szavakkal. Viccek ezek, kérem, nem vétkek. Bohócok ezek, nem bűnösök. Senki közülük nem tudott a komolyságnak olyan fokára emelkedni, hogy bűnt kövessen el. És senki se gondolja, hogy ez csak itt van így. Ó, maga Ábel utazott éppen eleget ahhoz, hogy azt mondhassa, nagyobb városban esetleg nagyobbak a bolondok, faluban esetleg kisebbek (ritardando), de nem törvény ez sem, néha falun is akad nagy bolond, városban is akad kicsiny – Mi lesz, kiáltotta Ábel (passionato), ha ez a gyarlóság a világot elárasztja? Mi lesz, ha a világot a bolondság fogja kormányozni, és az emberiséget a paprikajancsik vezetik! A mértéket senki sem üti meg. Ilyenek vagyunk itt valamennyien, legalább bűnt akarunk elkövetni, de ahhoz is gyengék vagyunk, és nem vagyunk méltók még az ítéletre sem –”³

Megrázó sorok ezek....

Tudom, kevesen kutatják és ismerik fel az emberi létnek az igazi okát és célját, még kevesebben akarnának a felismerésnek megfelelően élni is. Mégis, aki spirituálisan már előbbre lépett, azoknak az, ami ma van fájdalmas, és nem kívánatos. Tehát akik magasabb rezgésen élnek, és magasabb életcélnak megfelelő létet élnek, azoknak is, mivel nem süketek, még a csapból is ez a politikai acsarkodás folyt, így valamilyen szinten bele kellett mégis keveredni, mert még ártatlanul is meg-támadhattak az utcán, s nem lehetett 100%-ig kibújni senkinek sem ez alól.

Ez a politikai agresszió, ami az utóbbi években hazánkban van, ez az egész politika, az egész demokrácia, ez egy felülről szervezett – talán a szemnek láthatatlan világból szervezett – cirkusz. Igazából a nép döntése nem sokat ér, ez most is látszik, hanem inkább a felsőbb hatalmasságok döntései, pénzelésük a mérvadóak. Bizonyítani nem tudom – tehát azért nem írok róla bővebben –, kik döntenek a sorsunk felől, de abban biztosak lehetünk, hogy csak a jéghegycsúcsát láthatjuk, vagy azt sem.

---

³ Uo.

Tudom, hogy itt különböző, teljesen más szempontok játszanak, mint a mi jólétünk és a plebsz érdeke, csak annyit engednek meg, hogy éppen ne lázadjunk.⁴ A nincstelen az előbb támad, mint az, aki félti valamijét, de hogy ez a valami éppen hogy csak meglegyen, hogy befogják a szánkat, nos, körülbelül itt tartunk.

Térjünk vissza erre a „kétharmados” TISZA győzelemre, ami sokakat meglepett a világon, így hát itt most nagyon sok véleményt lehet olvasni, hogy ki mit gondol. Jönnek a különböző összeesküvés elméletek, de hát ugye minden hamisságban van valami igazság is. A baj az, hogy az egész Föld bolygó politikájának összefüggéseit nagyon nem ismerjük, 10%-ot sem láthatunk. A cél elérése érdekében annyit mondanak, uszítanak, amennyi a céljukhoz kell, de az sem biztos, hogy igaz. Célzottan hergelik a népet, meg ösztönöznek, meg visszavonnak, meg riogatnak, félelemben tartanak, na most ezt mind megéljük, ki így, ki úgy, a szívére is veszi, mert nem lát át a szitán.

Akkor nekünk – akik már nem ebben akarunk élni –, akár testileg, akár lelkileg, de rá kell jönnünk, tudjuk, hogy egy cirkusznak a részei vagyunk, jól „elszórakoztatnak” bennünket, és mindenki a maga érdeke szerint manipulálja a tömeget. Húzd és ereszd a javak juttatása területén, hajszálon megy az egyensúlyozáshoz, hogy meddig lehet feszíteni a tömeg erejét. Azt gondolom, mivel az emberekben van jó szándék – de nem mindenki –, az úgy gondolkodik, hogy vagy nem figyel, vagy nem is tudja elképzelni az ármánykodások mértékét, hogy a másik/ a politika, csak játszik vele, csak eszközként használja. S ilyen zavaros világban a saját jövőjét építgeti, azt hiszi jó az előrelátása, de közben rá kell ébredni, hogy téved. Rá kell jönni, nem mi választunk, hanem egy irányított cirkusz résztvevői vagyunk.

A sorsomat, meg kereszténységemet nézve is egyértelmű, hogy jobboldali vagyok, tehát nem tudok, de az értékítéletem miatt nem is akarok a másik oldallal, a liberális oldallal azonosulni, annak ellenére, hogy rugalmas embernek gondolom magam, s nem vagyok konok sem, tudok gondolkozni, és tudok reálsan látni, a másik érdekeit figyelni. Remélem, hogy ez igazság, a tulajdonságaimat a visszajelzések alapján gondolom. De lehet, hogy tévedek, viszont azt gondolom, hogy a jobboldaliságomból kifolyólag egyértelmű, hogy a jobboldali pártban gondolkoztam, amelyiknek 16 éves múltja volt (s ők sem hibátlanok), és mert ismertem az előző liberális pártok tevékenységét és a nyomort, az IMF, a Valutaalap ki-be járkálását, és a megszorító intézkedéseket, mert ugye mi öregek ezt nem felejtettük el. Azóta éltem elfogadhatóan, mióta FIDESZ Kormány volt. Annak ellenére, hogy pozitívan írok róluk, mesze nem azt teljesítik, talán nem is értik – s ez nem a jószándék hiánya –, hanem a spirituális mélységé, amire igazából sem a vallás, sem a társadalom, sem a politika, szóval senki sem akarna ezekre nevelni. Így egy-egy rossz társadalmi hatás vissza is üt, mint most.

El kellett volna a bocsátani azokat a tanárokat, akik bujtogattak a mindenkori állam ellen, akik a saját fizetésüket és a megélhetésüket tették a gyerekek mindennapi gondjává. Például, hogy őneki délután kiflit kell árulnia, hogy megéljen. A gyerek úgy nőtt fel, hogy egy elégedetlenséget neveltek bele, tehát hazafias érzés semmi, szeretet semmi, de gyűlölködés és egy liberális szellem az beléjük lett oltva.

---

⁴ A politika mai jelentésében már egy specifikus tevékenységi körre utal, melynek célja egy ország általános értelemben vett irányítása és az erőforrások elosztása, illetve az ehhez szükséges hatalom legitim módon való megszerzése és megtartása. <https://hu.wikipedia.org/wiki/Port%C3%A1l:Politika>

Orbának ez (is) volt a nagy hibája, hogy itt a tanárokat nem állította meg, egyszerű, aki ezt és így tanított, azokat el kellett volna bocsátani. Ez a mostani szavazó generáció ilyen szellemben nőtt fel, mit várhattunk? Sokan vannak, és erős hergelésre, józan ész kiiktatásával megbuktatták az Orbán 16 éves kormányát. Felszínre került egy olyan réteg, amelyik szereti a kábítószer, amely az LMBTQ mozgalom pártfogója, amelyik a nemzeti hűséget nem is ismeri. Olyanok, akik semmiféle klasszikus értéket nem ismernek, nem hatja meg őket, mert nem nevelték beléjük. Elszomorító, ilyen környezetben akarok – igaz Isten segítségével – embereket magasabb szellemi élet megélésére nevelni?

A világszellem hasonló, és ha ezt a szellemet még tovább nyomatják, akkor az országunk ugyanúgy, ahogy többi európai ország elindul a süllyesztőbe. Lehet, hogy nem így van, én így látom, jó lenne, ha tévednék, félek, hogy nem.

Most nézzük másképpen ezt az egész hatalom megtartást vagy későbbi időre elmentési cirkuszt. Nem tudjuk melyik volt, akkor is aljas dolog volt.

Még ezen is lépünk túl, hát itt volt ez a nyomorúságos szavazás, mindenkinek elege volt ezekből a választási kampányokból, nem vártunk mást, mint békét, ami ugye nem lesz.

Békénket kívülről nemigen várhatjuk, maradjunk annál, hogy sok erővel magunkat fel kell emelni ebből a pocsolyából, amibe most jó erősen belekevertek minket. Nekünk ismét/újra fel kell nézni, folytatni kell azt az utat, amit eddig csináltuk.

Folytatjuk, csak nem azt mondom, hogy jelenleg százszázaléig tudtuk csinálni, mert ez a választás nagyon intenzív volt, levett a lendületünkből, na meg abból a hitből is, hogy a társadalom nekünk biztosítja azt, hogy mi tudjunk rendesen működni, és esetleg nem kell inkognitóban tenni a spirituális utunkat. Nem lehetetlen, de nehéz úgy felemelkedni, hogy majd malomköveket kötnek a lábadra. De mégis fel kell emelkedni, mert a túllépés modellünk, életcélunk, az nem azt jelenti, letapadjunk a háromdimenziós cirkuszba. Folytatjuk és mélyítjük a jól megkezdett utunkat, de nagyon-nagyon nagy a szakadék az út és a között, amit a három dimenzióban a társadalom diktál, és folyamatosan ott akarnak tartani, mint iszapban hentergő robotokat.

Nekünk megújult erővel olyannak kell lenni, mit amikor a sas leveri szárnyairól a földet, iszapot, megmártózik a tiszta vízben és szabadon repül a Napba, a fény felé.

„Annyira magam vagyok, hogy egyedül nemcsak én tudtam megcsinálni azt, amit csináltam, hanem egyedül én vagyok az, aki tudom, mi az, amit csináltam.” **Hamvas Béla**

Igen a Fény felé kell szállni minél erősebben, ehhez kell a létünk értelmét, minden nap fokozatosan tudatosítani újra és újra, mert a társadalom újra és újra vissza akarja vetni.

Tudjuk, hogy mi nem ilyen lények vagyunk, akinek nem az az életcélja, hogy szüljön pár gyereket, harácsolja a vagyont, és olyan nivótlan szellemi lelki szinten éljen, mint jól idomított majom. Nem. Látható a földi berendezkedés, nem a mi életcélunkat támogatja, sőt egyre inkább életképtelenné teszi az életünket. Nagy kérdés az, hogy a mi utunk van-e olyan erős, hogy tudunk-e olyan erővel, rezgésekkel, információs spirituális tudattal rendelkezni, hogy közömbösíteni tudjuk a társadalomnak ezt a végtelenül negatív és lehúzó hatását.

Anyagi szinten sem gazdag a világ, de lelkileg egyre inkább lelki-homeless lesz, mert talán végül is ez egy cél, hogy könnyű legyen uralkodni rajtuk.

Nem győzőm hangsúlyozni, az emberi élet célja a magas szellemiség elérése, ami Istenig hatol.

A nagy kérdés, hogy az ember meg tudja-e húzni az elválasztó vonalat, vagy ha meghúzta, be tudja-e tartani, mert az sem biztos, hogy józanul meg tudja húzni, és jól érzi – ami fontosabb – működteti a saját erejét.

Tudunk-e függetlenedni, hogy hatalomvezényelt emberek kezébe ne legyünk bábok. Tudunk-e szabadok lenni, tudunk-e valódi istenkövetőként élni, lenni. Tudunk-e olyan transzcendens létet teremteni a tudatunknak, a testünknek az egész életviteli működésünknek, amibe már nem tudnak behatolni, amivel már nem tudnak minket tönkretenni?

Egyre nagyobb függetlenséget kell szereznünk, hogy nagyon messze tudjunk menni, mert láthatjuk, az az út nyitva van. Új és újabb transzcendens lehetőség van, csak az ember nem hiszi el, hogy van. Ami teljesen fel nem ismert a birtokunkban van, azzal az erővel, információval, rezgéssel stb. meg lehetne fordítani ezt a nyomorult, elferdült, manipulált társadalmat, amelyik nem fölfelé, hanem lefelé megy. A cél a fölfelé haladás.

Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA h.r. vezetője, 43 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója.

Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők; az AQUILA Magazinban és a Tüllépés n.é. lapban, valamint a blogokban:

<https://sasmarta.blogspot.com>

<https://ufo-sas.blogspot.com>

<https://Isten-az-egyetlen-remenyunk.blogspot.com>

<https://tullepes.blogspot.com>

<https://sasgondolat.blogspot.com>

Szeibert Márton

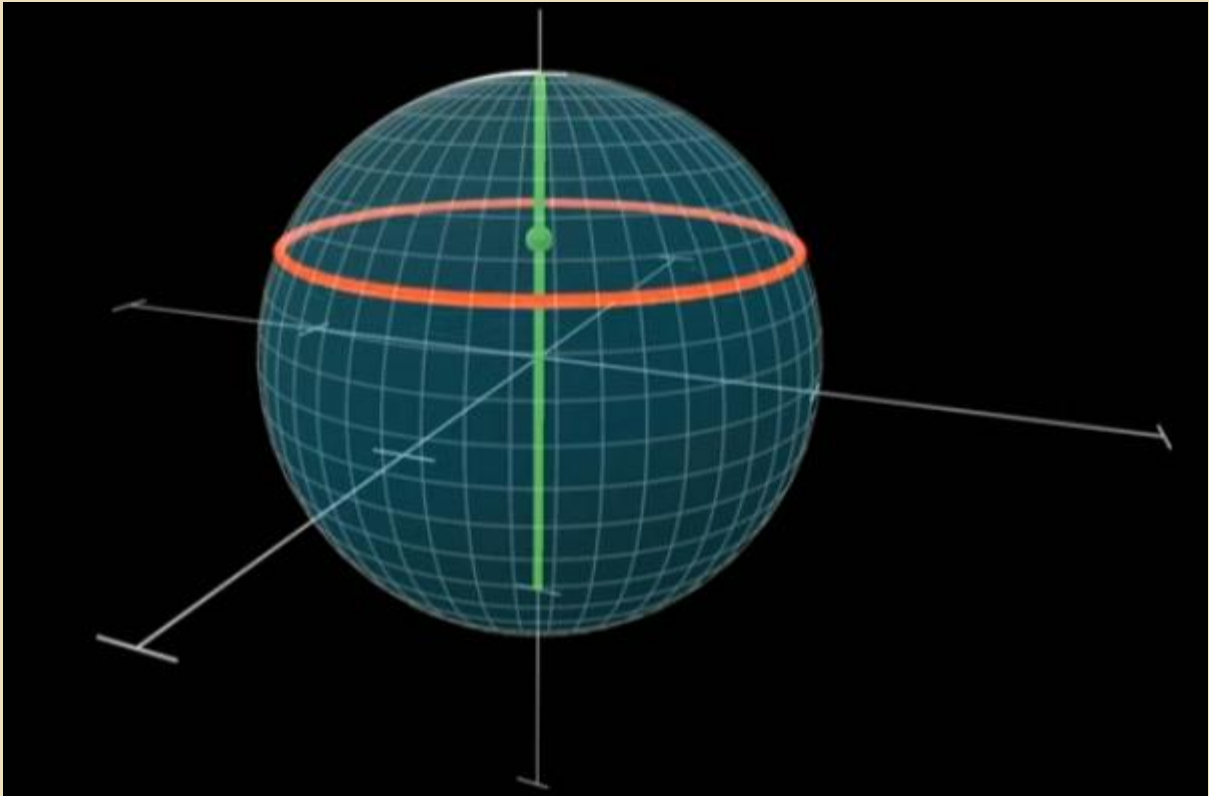
Gömb

Az alábbi matematikai gondolatokat, melyeket a cikk második felében inkább filozofikus irányba szeretném elvinni, az alábbi videóból merítettem. A képek szintén innen származnak.

<https://youtu.be/fsLh-NYhOoU>

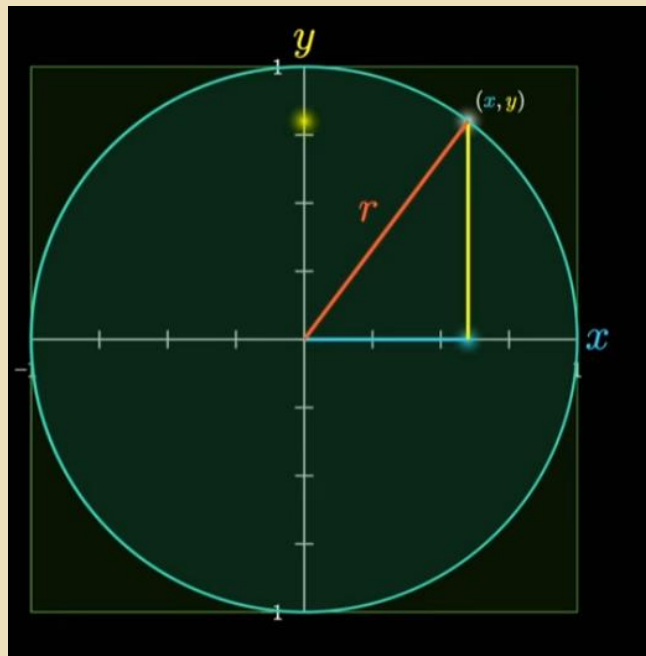
Bevezetés – matekos rávezetés

Egy háromdimenziós gömb síkmetszete egy kétdimenziós körlap, egy kétdimenziós körlap vonal-metszete pedig egy egydimenziós szakasz.

A kétdimenziós körvonal definíciója szerint nem más, mint azon pontok halmaza a síkon, amik a síknak egy adott pontjától mérve azonos távolságra vannak. Ez a távolság a körvonal sugara. A Pithagorasz-tétel segítségével egy origó középpontú, egységsugarú kör egyenlete nagyon egyszerűen felírható:

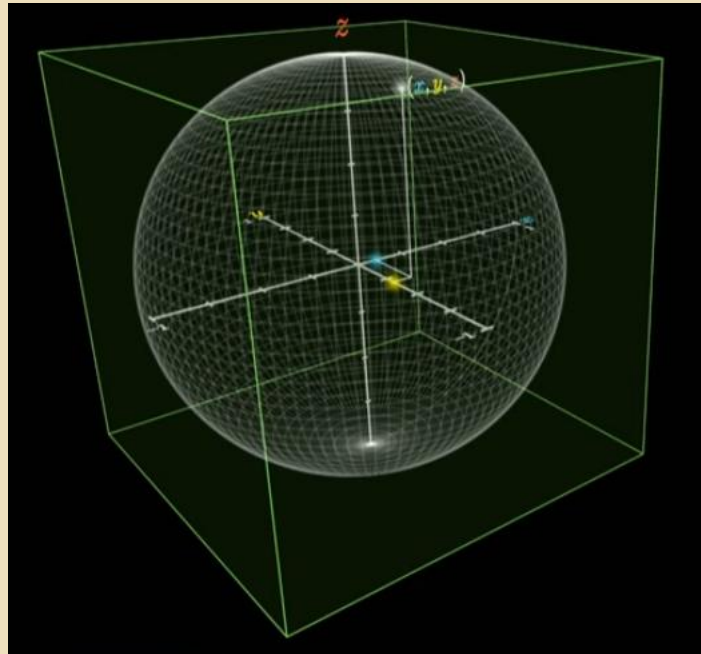
$$x^2 + y^2 = r^2$$

Hasonlóan, három dimenzióban, a gömbnek az a definíciója, hogy a három dimenziójú tér egy adott pontjától azonos távolságra levő pontok halmaza. Egy tetszőleges dimenziójú gömb definíciója hasonlóan felírható: egy tetszőleges dimenziójú térben egy ponttól azonos távolságra levő pontok halmaza. Ez így általánosan megfogalmazva igaz lesz a síkbeli körvonalra is (ha csak két tengellyel rendelkező koordinátarendszerben dolgozunk), igaz lesz a háromdimenziós gömbre is

(ha három tengelyünk van), és igaz lesz egy tetszőlegesen sok dimenziós térben is (ha tetszőlegesen sok tengelyünk van). A Püthagorasz-tétel középiskolai szinten is tovább kombinálható, kiterjeszthető 3 tengelyre, így megkapjuk a gömb egyenletét:

$$x^2 + y^2 + z^2 = r^2$$

Ennek a gömbnek az x-y tengelyek által meghatározott síkmetszete (másképp megfogalmazva a z tengelyre merőleges, $z=0$ helyen vett síkmetszete) a fent már felírt kétdimenziós kör.

És ugyanezen logika mentén haladva, bár elképzelni és ábrázolni már nem tudjuk, a két- illetve háromdimenziós „gömb” egyenletei kiterjeszthetők tetszőleges számú dimenzióra.

Például, egy négydimenziós gömb esetén az egyenlet:

$$x^2 + y^2 + z^2 + w^2 = r^2$$

Ennek a négydimenziós gömbnek az x-y-z tengelyek által meghatározott térmettszete (másképp megfogalmazva a w tengelyre merőleges, $w=0$ helyen vett térmettszete) a fent már felírt háromdimenziós gömb.

Ha ilyen egyszerűen fel tudjuk írni egy tetszőleges dimenziójú gömb egyenletét, akkor a gömb térfogatát és felszínét is ki tudjuk számolni, egyszerű képletekkel felírhatóak. Az alábbi ábrán láthatóak ezek a képletek. A felső sorban vannak a gömbök felszínei, az alsóban pedig a térfogatai. A második és harmadik oszlopban a kör és a gömb jól ismert kerület/felszín és terület/térfogat képleteit ismerhetjük fel.

		Dimension							
		1	2	3	4	5	6	7	8
∂B^n		2	$2\pi r$	$4\pi r^2$	$2\pi^2 r^3$	$\frac{8}{3}\pi^2 r^4$	$\pi^3 r^5$	$\frac{16}{15}\pi^3 r^6$	$\frac{\pi^4}{3}r^7$
B^n		$2r$	πr^2	$\frac{4}{3}\pi r^3$	$\frac{\pi^2}{2}r^4$	$\frac{8}{15}\pi^2 r^5$	$\frac{\pi^3}{6}r^6$	$\frac{16}{105}\pi^3 r^7$	$\frac{\pi^4}{24}r^8$

Sugár és térfogat összefüggése a magasabb dimenziókban

Az ördög a részletekben bújik meg, aminek a kifejtését ebben a cikkben nem kíséreltem meg, mert inkább szeretnék túllépni lelki analógiák felé. Azonban a matematikai érdeklődéssel rendelkező olvasóknak nagyon ajánlom a videó áttanulmányozását, mert érthetően, szemléletesen fel van építve. Amit itt most szeretnék kiemelni érdekességet a videóból, az az, hogy hogyan változik meg egy gömb térfogata, ha a sugarát 1%-kal lecsökkentjük. Egy síkbeli kör esetén az 1%-os sugár-csökkenés körülbelül 2%-os területcsökkenést okoz. Háromdimenzió esetén körülbelül 3%-os térfogatvesztésről beszélünk. 50 dimenzió esetén az 1%-os sugár-csökkenés körülbelül 40%-os térfogatvesztést okoz. Valahogy úgy lehet ezt elképzelni, hogy a gömböt, mint egy hagymát, rétegekre bontunk. A kétdimenziós sík körlap esetén koncentrikus körvonalakra lehet bontani a körlapot, és a legkülső kör lesz a legnagyobb kerületű. Két dimenzió esetén a kör kerülete a sugár hosszával arányos, tehát minél távolabb vagyunk a középponttól, annál hosszabb a kerület. De egy háromdimenziós gömb esetén ezek a rétegek már nem pusztán körvonalak, hanem – mint a hagyma rétegei – egymáson fekvő gömbhéjak, gömbfelületek. A középponttól legtávolabb levő gömbnek a legnagyobb a felülete. De a kétdimenziótól eltérően a felület már nem pusztán a sugár hosszával arányos, hanem a sugár hosszának a négyzetével arányos. Ez az oka annak, hogy egyre magasabb dimenziószám esetén a külső gömbhéjak egyre nagyobb térfogatot képviselnek. (Egyszerűbben megfogalmazva, a gömb térfogata n dimenzió esetén mindig arányos a sugár n -edik hatványával – bár az arányossági tényező minden dimenziószám esetén másképp számítandó.) 459 dimenzió esetén a gömb a térfogatának már több mint a 99%-át elveszíti azzal, ha csak 1%-kal csökkentjük a sugarát. 1000 dimenziós gömb esetén a térfogatnak már csak a 0,004 százaléka marad meg. Másképp megfogalmazva, egy sokdimenziós gömb a térfogatának (hívhatjuk a tömegének is) szinte egészét a „felületén” hordozza. Minél inkább csökkentjük a dimenziók számát (amit hívhatunk szabadságfokoknak is), annál inkább hordozza a gömb a tartalmát inkább a belsőjében, nem a külsején. De talán fordítva megfogalmazva helyesebb: minél inkább növeljük a szabadságfokok számát, annál inkább hordozza a gömb a tartalmát inkább a külsején.

A matematika biztonságos határain túllépve...

Itt értünk el arra a pontra, ami engem arra készítetett, hogy párhuzamot vonjak e között az egyszerű matematikai absztrakció és az „Aquilás” világnézeti modell között. Bár tudom, hogy az itt szemléltetett matematikai dimenziófogalomnak nem sok köze van ahhoz a filozofikus, talán

leginkább „létszférának” fordítható dimenziófogalomhoz, amit a teológiai-filozófiai jellegű írásainkban gyakran megemlítünk, én mégis szeretek ilyen analógiákat keresni és feltárni, még akkor is, ha pusztán csak az én elmémben léteznek. Valahogy mindig a platóni árnyékok magasabb rendű ideáit vélem felfedezni, de ha nem is erről van szó, legalább tágítják picit a beszűkülésre hajlamos neurális hálózatainkat.

Mint feljebb már említettem, a dimenzió szó helyett élhetünk a szabadságfok kifejezéssel is. Ez a fogalom a mechanikában elterjedt, és arra utal, hogy egy pont vagy síkidom, vagy test hány tengely mentén tud elmozdulni, illetve hány tengely körül tud elfordulni. Ez alapján egy szilárd térbeli testnek, amit nem korlátoz semmi, 6 szabadságfoka van, mert 3-3 tengely mentén mozdítható és fordítható is. Szeretem a szabadságfok kifejezést, mert ez is segít a filozófiai átfordításban. Egy lény, egy entitás minél magasabb létszférában, magasabb dimenzióban él, annál nagyobb a „szabadságfoka”, annál kevésbé rabja külső kötöttségeknek, kényszereknek (ez utóbbi fogalom szintén a mechanikában használatos). Eleve kényszernek tekinthető, ha egy test mozgása adott dimenziószámra korlátozódik. Egy síkbeli alakzatnak például 6 helyett csupán 3 szabadságfoka van, mert csak két tengely mentén eltolható, és csak a síkra merőleges tengely körül elfordítható.

A Túllépés egy korábbi számában (2023/III – 38. szám)⁵ már írtam a rejtőzködő sötétségről. Ott is beidéztem egy érdekes szúfi gondolatot, miszerint „a legnagyobb bűn az, amit az ember a rejtekben követ el”. Számomra az a matematikai absztrakció, miszerint egy „végtelen” dimenziójú gömb a térfogatának lényegében a 100%-át a külsején hordozza, másképp fogalmazva, „kint hordja a lényegét”, szóval ez gondolat számomra azzal a filozófiai elmélettel rezonál, hogy egy szinte végtelen szabadságfokkal rendelkező, azaz magas szellemi szinten levő fényes angyali lény nem vagy alig hordoz magában elrejtendő titkokat. A szabadsága és hatalma a tisztaságban rejlik. Nincs önmagában semmi, amit ne tárna ki szabadon, amit szégyellenie kellene. Ez tulajdonképpen nem meglepő, ha megfontoljuk, hogy lényegében a bűn és annak következményei azok, amik megköttözik a lelkeket. Tehát akinek nincsenek ilyen fajta kötelékei, ilyen fajta kényszerei, annak a szabadságfoka nagy, az tiszta. Ez a megközelítés tulajdonképpen a tisztaság fogalmát is egyértelműsíti, és meg is magyarázza annak jelentőségét. Ne csinálj olyat, amit nem vállalnál fel a nyilvánosság előtt.

Jn3,20-21 „Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, s nem megy a világosságra, nehogy kiderüljenek a tettei. Aki ellenben az igazsághoz szabja tetteit, a világosságra megy, hadd derüljön fény a tetteire, amelyeket az Istenben vitt végbe.”

Egy helyesebb analógia...

Igazság szerint, a fenti analógia kicsit sántít, mert a sokdimenziós gömb térfogatának számítása valójában nem arra mutat rá, hogy a gömb a térfogatát csak „kívül” hordozza, hanem pusztán arra, hogy arányaiban a külsőbb „gömbhéjak” mérete egyre nagyobb a belsőkhöz képest, és minél magasabb dimenzióban számolunk, annál inkább törpül el a belső héjak mérete a külső héj méretéhez képest. Másképp fogalmazva, minél magasabb a dimenzió, annál nagyobb hatványra kell emelni

---

⁵ <https://aquila-sas.hu/storage/tullepesmags/July2023/tullepes038.pdf>

a gömb sugarát a térfogat kiszámításához, ami azt jelenti, hogy a sugár méretének egy kicsi változása is rendkívüli változást eredményez a térfogatban. A helyesebb analógia tehát az, amit amúgy bármelyik misztikus szent írásaiban vagy bármilyen valódi spirituális tapasztalatban is láthatunk, hogy egy lelki élmény, egy magasabb rendű valóság megélése olyan távlatokat nyit meg az azt megtapasztaló személyben, hogy amikor arról mesélni, írni próbál, szuperlatívuszokat, univerzális, kozmikus képeket említ.

Hiszen arról van szó, hogy egy adott dimenziós szintből egy magasabb dimenziós szintet él meg, ami olyan „méretnövekedést”, olyan mindent elsöprő erőt hordoz magában, ami minden emberi képzeletet felülmúl. Itt a háromdimenziós létünkben lehetőségünk van „pulzálni”, a sugár méretének egy csekély ingása bár az egész térfogatot is lüktetni fogja, de nem olyan elképesztő mértékben, mint ha ugyanez a sugárirányú pulzálás egy magasabb dimenzióban történne. Azt is mondhatnám, hogy a mi létszintünkön lehetőségünk van néha kicsit butának lenni, néha kicsit gyerekesnek lenni, néha bűnt elkövetni, mert nagyon le vagyunk szűkítve, „kényszerzerve”. Az anyag fátyla, ami rajtunk van, ad egyfajta szürkeséget, egyfajta rideg közönnyt, egyfajta életteleniséget, homályt, amiben lehetőségünk van nem szembenézni önmagunkkal, lehetőségünk van elbújni. Egy tudatosabb, szabadabb, magasabb létszférában azt feltételezem, hogy nincs erre lehetőség, ott talán tisztábban látják a valóságot, tisztábbak a lelki irányok, ki mit akar, mik a szándékok, mi a cél.

Egy hívő ember, amikor valamiféle istenélmény kegyelmében részesül, talán megérez valamit abból az erőből, abból a határozottságból, abból a valódi tömény életből, élénk, éles valóságból, együttérző tiszta szeretetből, ami egy magasabb dimenzió, egy szabadabb, tágabb világ sajátja. Az az elképesztő, hogy egyetlen ilyen lépés milyen hatalmas, mindent elsöprő érzés az ember számára, miközben Isten valósága még végtelen ilyen lépés. Csak az Ő kegyelmében bízva, csak rá támaszkodva, csak mindent neki adva van lehetőségünk arra, hogy az ő mindent felülmúló akaratában elolvadjunk, és így mindent „megnyerjünk”.

A cikk írója: Szeibert Márton mechatronikai mérnök, az AQUILA Civil Közösség tagja, helyettes vezetője, aki 20 éve végez önkéntes tevékenységet az AQUILA szervezésében. Egyéb írásai az AQUILA Magazinban és a Túllépésben olvashatóak.

Pável Márta CSODAVÁRÁS ISTENTŐL

Engedelmesség keresztényi szemmel...

(Írásom egyszerűbb, mint az előző cikk, de a sokféleség jegyében közlöm.)

A csodatévő Jézus Krisztust FB-on láttam, hogy divat lett. Többféle variációban látható, Jézus megjelenik a szokásos fehér ruhás ábrázolásában, és pl. síró gyerekeket vigasztal, egyedülálló anyát megment a szakadékba

esésétől, fölemel a különböző állatok támadásától, megmenti a hajléktalant, a betegek kikelnek az ágyukból, a rákosoknak kinő a haja és meggyógyulnak, stb.

Egyfolytában azt lehet látni, hogy az emberek már-már gyerekesen vágynak a csodára, vágynak valami olyanra, aki kiségti őket a bajból, hogy gyerekes módon vágynak az őket megvédő Istenre. Eddig rendben is lenne, csakhogy az ember tévedésben él. Elsősorban engedelmesnek kéne lennie Isten iránt, betartani azt, ami nem választaná el a felsőbbrendű léteztől. Eckhart: *„Az engedelmes-ség mindenképpen kieszközli a legjobbat minden dologban. Valóban, az engedelmesség soha nem zavar és nem korlátoz semmiben, tégy bármit is, ha az igaz engedelmességből fakad, mert az engedelmesség nem mulaszt el semmit, ami jó. Az engedelmesség soha nem ad okot az aggodalomra, mert abból semmi jó nem hiányzik.”*(1)

Ez nem úgy működik, hogy pl. csodára várva kiáll valaki széttárt karral a mezőre, de nem csinál semmit, nem tesz hozzá semmit, nem rendezi az életét, nem akar úgy élni, hogy az tényleg csodás lényhez méltó legyen. Könnyebb és/de nem is működik, hogy csak a csodát várva, de tehetetlenül lézeng, majd Isten felé is reklamál. Szokták mondani, hogy segíts magadon, az Isten is megsegít. Isten, hogy vele legyen, meg kéne magában találnia. Életét Felé kéne fordítani, jónak, jobbnak kéne lenni minden szinten, és ezt nagyon erősen akarni kell, hogy sikerüljön is. Eckhart: *„Sőt, amit erősen és teljes akaratoddal kívánsz, az a tiéd, nem veheti el tőled Isten és az összes teremtmény, hogyha az akaratod teljes és igazán isteni, s a jelenre irányul. Ne mondd tehát: "mihamarabb szeretném", hisz ez még csak jövőbeni lenne, hanem: "azt akarom, hogy már most úgy legyen!" Figyelj csak: ha valami ezer mérföld messzire lenne, én mégis akarnám, akkor inkább birtokolnám, mint azt, ami az ölemben van, és mégsem akarom.”*(1)

Ha van aktív akarat, ami az isteni akaratban gyökerezik..., a testünk is megvan hozzá, mi lehetne a gond, nem kéne csodára várni, mi magunk is csodák lehetnénk. Eckhart: *„Ha nem az akaratod miatt nem sikerül neked valami, hanem csak a tehetség híján, akkor Isten előtt megcselekedted azt, és senki nem veheti el tőled, s egy pillanatra sem akadályozhat meg benne senki; mert akarni megtenni valamit – amennyiben képes vagyok rá – és megtenni: az Isten előtt ugyanaz.”*(1)

Isten azért adott nekünk két kezet, gondolkodó fejet, érzelmes lelket, hogy jól használják. A mindennapi csoda máris kész, működik. Viszont azért van magunknak ácsolt keresztünk (összes tetteink eredményeként), nem tudunk sem elég jók, sem elég engedelmesek lenni, sem eléggé hittel akarni, mert hoztuk magunkkal a gyengeséget is, s ezzel inkább most is tovább faragják. Embereknek fel kellene végre nőni, nem lehet elvárni gyereki módon, hogy bármit csináltak – mit tudom én, szét dohányozta a tüdejét, szét kábítószerezte az agyát, minden rosszat megtettek a testükkel – majd várják, hogy Isten odamegy és egy csettintéssel kihúzza őket a maguk csinálta bajból.

Ezek gyermekded álmok, arra vágyni, hogy a tetteid valaki kompenzálja, csakhogy sajnos ez nem így működik. Minden szinten felelősek vagyunk magunkért.

De akkor hogyan működik? Sokan abban a téveszmében élnek, pl., hogy mivel az Isten feltétel nélküli szeretet, majd imádkozom hozzá, meghatározom és segít. Ez mese. Valóban abszolút szeretet az Isten, ugyanakkor a szabad akaratot is meghagyta nekünk. Így a feltétel nélküli szeretethez tartozik az is, hogy fájdalmasan szeret, de a szabad akaratot meghagyva, „keresztbe” tudunk tenni. Eckhart: *„A szeretet lényegének helye egyedül az akaratban van, mert akinek nagyobb az akarata, abban több a szeretet is.”*(1) Egy példa: szeretem a gyerekeimet, akarom is, hogy jó, szeretettel teli felnőtt legyen, de mégis rosszakat csinál, és én ezt látom, de a gyerekeim nem a rabom, tehetem, hogy szólok neki, különböző apró fenyítéseket vagy beszélgetéseket végzek a javulás reményében. S ha nem javul meg, a gyerekeimet akkor is hagyom, mert nem tehetem rabbá, nem lehet megölnöm, se bezárnom – fáj ugyan a szívem, de – megvárom, hogy mibe fut ki a tetteinek a gyümölcse. Ha nem tudom a szeretett gyerekeimet megnevelni, pl., ha úgy közlekedik, hogy a fülén van a fejhallgató és alásétál a villamosnak, akkor bizony meg fog halni, mert szabad akaratából így tett. Itt mit tehetünk, belehalunk a szeretetünkbe, ahogyan naponta keresztrefeszítjük Jézus Krisztust a tetteinkkel. Ugyanezt teszi az Isten velünk, mi futhatunk a halálunkba, nem fog odamenni, nem fog lefogni, de szenved miattunk...

Isten örök jelenjében egyben lát minket (is), időnként belenyúl a világunkba, kifordítja az ismerős törvényeket, lehajol hozzánk, felráz minket akár egy spontán csodával, de nem megrendelten – mivel mi a nagy egészből kicsi keskeny sávot látunk csak, ha látunk. Ő, aki állandó jelenben van, tudja, lesz-e értelme vagy nem. Ezután a legjobb variációként újra kezdjük, vagy/és a tanulságokat levonva éljük meg a további létünket.

Nagyon nehéz, mély, bonyolult, finom lelkeség kell ahhoz, hogy ezt a helyzetet megértsék. Lát-ható, nem olyan egyszerű, ahogy ezek a vágyrajzok, és ez a sok vágyálom sugallja. Eckhart: *„Mert ha az emberek annak módja szerint jók lennének, akkor a cselekedeteik tisztán ragyognának. Ha te magad igaz vagy, akkora tetteid is igazak”*(1) Nekünk kell tenni, harcolni magunkért, erősen figyelni, hallgatni Istenre, együttműködni..., jobb lenne minden.⁶

Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA h.r. vezetője, 43 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója.

Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők; az AQUILA Magazinban és a Túllépés n.é. lapban, valamint a blogokban:

<https://sasmarta.blogspot.com>

<https://ufo-sas.blogspot.com>

<https://Isten-az-egyetlen-remenyunk.blogspot.com>

<https://tullepes.blogspot.com>

<https://sasgondolat.blogspot.com>

⁶ECKHART MESTER útmutató beszédek.doc

https://docs.google.com/document/d/1n__e7O30vuB3k_8ku_v3T3jcVQAYfURZmMqqjobPkZw

Sorozat.

BIBLIA ISMERETE, KORUNK FELFOGÁSÁBAN...

Kedves Olvasó!

Élindítjuk ezt a Biblia tartalmának jobb, s mai kornak megfelelő ismerete céljából sorozatunkat. Itt mikor úgy adódik, újszerű felfogást is megismerhetnek.

AQUILA h.r. tagjaink, teológiai ismereteik alapján szerkesztettük. Ezek exegézishez hasonló előadások, amiket most írásban is megosztunk Önökkel.

Úgy gondoltuk, hogy megosztjuk az olvasóközönséggel lelki épülésükre. Ha nekünk ismétlés és új élmények felfedezését nyújtja, akkor lehet, hogy Önöknek is hasonló tudás/élmény lenne.

Köszönjük, ha olvassák, véleményeket szívesen vesszük.

Márkus Edit

Illés próféta „Ekkor, mint a tűzvész, Illés próféta jött, kinek szava lángolt, mint az égő fáklya.”⁷

Előszó:

Ez a cikk nem jöhetett volna létre az Aquila teológia nélkül. Ezúton köszönöm vezetőmnek, Mártnak, hogy tanít folyamatosan a kritikus gondolkodásra, hogy nem engedi, hogy a múltbéli történéseket, a jelen eseményeit csak felületesen szemléljük. Mindig mélyebbre és mélyebbre kell ásni magunkban, használva a szívünket, az eszünket és az akaratunkat. Ebben az írásban e szemléletben teszek kísérletet arra, hogy megismerjük Illés prófétát, lelkének működését és az Isteni célt rajta keresztül.

---

⁷ JSirá 48,1

Illés kora:

Illés próféta működéséről az 1 és 2 Királyok könyvének 2-2 fejezetében olvashatunk. Ez a két könyv Izrael 400 évének történetét foglalja össze Kr.e. 900-tól Kr.e. 500 -ig.

A Próféta hírnök, meghívott, az Isteni akartot nyilvánvalóvá és nyilvánossá tevő ember, aki az isteni jóslatot, Isten nevében és Isten akaratát hirdette. A próféta nem alkuszik. Nagy igazság, hogyha nagy a baj, akkor nagy próféták kelljenek. A zsidósággal szomszédos népek sokféle istenséget tiszteltek. Álpróféták is megjelentek az igaz küldöttek mellett. Isten emberei vagy magányosan járták az útjukat, de időnként egy-egy közösség, prófétatanítványok is megjelentek körülötük. Általánosan elmondható, a próféták azt hirdették: Isten meghívása és kegyelme elveszthető a bűn miatt. Ne legyen hamis remény a népben, Jahve csak akkor üdvözít, ha az emberek betartják a törvényeit. A próféták nem kerteltek, nem általánosságban beszéltek, hanem konkrétumokról. A néppel sorsközösséget vállalva mentek együtt a fogságba is. Viszonyuk a királyi udvarhoz különböző. Beszédformájuk is különböző: szidalmak, fenyegetések, feddő szavak, jelképes cselekedetek, átkok. Személyiségük és feladatuk iránti hűségük és elkötelezettségük is más és más. Az Isten kinyilatkoztatásának közvetítői: Jahve mellett nem lehet más isteneket tisztelni. Júda és Izrael királyai felelősek a nép sorsáért. A királynak kötelessége Jahvét imádni, Jahve akaratát teljesíteni, a népet így vezetni. A nép a királyokkal bukik vagy marad életben.

Illés vándorlásának helyszínei:

Illés vagy más néven Elija az egyik legnagyobb próféta⁸, akinek a működése még 800 évvel később is elevenen élt a zsidóság körében. Nevének jelentése: *Az én Istenem neve Jahve*. Valódi férfinév is volt, így a szülei Jahve hívők lehetnek, ha ezt a nevet adták neki. A gileádi Tisbe a szülővárosa, a Jordántól keletre. Még a római korban is létezett Illés-emlékhely, emléke ennyire elevenen élt az utókorban. Távolság Izraeltől a szülőföldje, messziről jött. Szokatlan ruházatot viselt, bolyhos szőrpalástot és bőrvet. Nem írta le Jahve üzeneteit, de több hagyomány is megőrizte tetteit. A *'Tüzes Illés'* név ma a gőzmozdonyt jelenti, a hasonlóság Illés és a gőzmozdony között: a féktelen gyors, perzselő mennydörgést igazító erő. Illés háromszor hívott le tüzet az égből: áldozata a Kármelen 1Kir 18,38, a katonákra hulló tűz 2Kir. 1, 10 és Illés halála 2Kir 2,11. Illés működése maga a tűz. Isten tüze lobog benne. Nem villámlás, hanem erő.

Illés a tüzes próféta, féktelen erőt kapott, fel tudta támasztani a halottat és az ítéletet hirdető jóslatai beigazolódtak. Gyógyított és esőt imádkozott ki Istentől, nemcsak a jövőt látta. Működése is kettős volt, ahogy a tűz hidegben felmelegít, ételt tudunk általa készíteni, ugyanakkor

⁸ Nagypróféták: Illés, Elizeus, Izajás, Jeremiás, Ezékiel. Kispróféták: Abdiás, Aggeus, Ámosz, Jónás, Habakuk, Malakiás, Mikeás, Szofóniás, Zakariás, Ozeás, Hózeás, Joel, Náhum

megsemmisítő lehet, ha tűzvészé alakul. Társadalmon kívül állónak tarthatjuk Illést, nem volt állandó lakhelye. Vándorlásainak helyszíne a Jordán kelet vidéke (Kerit-patak), majd föníciai Szarepta, majd Karmel-hegy. Jezréel (2.királyi székhely), Beérseba, Hóreb, Samaria közelében a hegycsúcson. Gilgál, Bétel, Jerikó (Elizeussal együtt) – itt tartózkodtak a prófétatanítványok. Szinte egész Palesztinán keresztül vándorolt. Majdnem mindig egyedül volt. A vadonban táplálkozott, az angyal, vagy az általa rendelt hollók gondoskodtak róla. Ez a fajta próféta a Kr.e 9. században alakult, ki. A 10. században még udvari próféták voltak (Nátán, Gád akik Dávid királyt segítették). Illés idejében is előfordultak udvari próféták (400-an), tőlük kért tanácsot a király, hogy mikor kedvező az idő a hadjáratra. Illés az első olyan próféta, aki szabadon ténykedik, nem függ a hatalmasoktól, kívülálló. Tanítványa, Elizeus is ide tartozott, ugyan gazdálkodott, de szegény volt, kapcsolatban állt a prófétatanítványokkal. Illés volt az első, aki támadólag lépett fel Jahve kizárólagos izraeli tisztelete érdekében.

A próféta tevékenysége az asszír korra tehető, az északi országrész, Izrael területére, Aháb és Ahazjá királyok idején Kr.e 870-850. Ekkorra tehát Izrael és Júda kettészakadt, külön királyokat választottak maguknak. Jeroboám lett Izrael uralkodója, lemondott az állandó rezidenciáról, és a templom meg a palota összekapcsolásáról. Örökös védekező háborút kellett folytatnia testvérállamával, Júdával és annak szövetségeseivel, az arameusokkal. A hadvezérek is puccsot akartak, polgárháború tört ki. Omri tudta megvalósítani a központi hatalmat. Fővárossá emelte Samariát. Kiengesztelődött a Dávid-háziakkal, így a két állam szoros szövetségre lépett házasság révén. Aháb és Jezábel házassága bekapcsolta Izraelt a föníciai és arám államok szövetségébe.

Aháb templomot építtetett Baálnak, mert házasságot kötött Jezábellel, a föníciai királylánnyal, aki Baál istenséget tisztelte. Istenképmást, asérát is készíttetett, amely Aséra istennőt ábrázolta. A nagyobb történelmi mű, melynek a Királyok Könyve is a része, a Babiloni fogság korában íródott, mikor már az északi és déli országrész elpusztult. Ez a mű azt akarta bemutatni, miért történhetett ez a katasztrófa. Ennek oka az volt, hogy Izrael elpártolt Jahvétól. A Deuteronomium (Második Törvény) tiltja az idegen istenek tiszteletét 5Móz 5,6-10, és maccébák és asérák (magaslai szentélyek) emelését. Ahábról olvasható túlzottan negatív kép amiatt érthető, mert a könyv írója a fogságból visszatekintve látja, hogy a királyok Baál tisztelete vezetett Izrael pusztulásához.

Egyéb történelmi források szerint Ahábnak nagy hadserege volt, így az északi országrész gazdaságilag, katonailag erős volt. A régészeti leletek is ezt bizonyítják, hatalmas erődtény nyomai láthatóak még ma is Megiddóban és Hácóban. Fejlett kőfaragási technikát alkalmaztak a palota romjai alapján, habarcs nélküli, egymáshoz nagyon szorosan illesztett kövek alkották az erős falakat. Aháb idején tehát virágzott az északi országrész, bár Illés próféta és majd az utókor megítélésében is ez a virágzás hamis, illetve mit sem számít, hiszen Izrael letért az útról, és ez pusztuláshoz vezetett.

Illés által meghirdetett aszály:

Aháb király tehát szentélyt emelt Baálnak Jezábel miatt. Ez az akkori világban elfogadott volt, engedték más nemzeti istenek tiszteletét, de a samariai Baál-templom több volt, mint a királyné magánkápolnája. 450 próféta, papi rend működött ott, és a lakosság körében is egyre több Baálhívő akadt. Baál tartalmú neveket találunk a zsidó nép körében is, így sokan tisztelhettek ezt az istenséget. A király fiainak a nevében Jahve neve szerepelt, tehát ő megtarthatta a hitét, de

engedte a Baál-tiszteletet is. Baál istenséghez az időjárás jól alakulásáért imádkoztak a hívei, viharisten volt, aki kiosztja a havat, esőt és harmatot.

Illés robbanásszerűen avatkozik be Samariában: Kir 17,1, „*Amint igaz, hogy él az Úr, Izrael Istene, akinek a szolgálatában állok. Ezekben az években ne hulljon se harmat, se eső, csak az én szavamra.*” Csak korlátozott időre szólt ez az ítélet, célja, az észhezterítés volt. Sem eső, sem harmat nem hull Izrael földjére, mert a király Baálnak épített oltárt. Ez az aszály katasztrófális, és évekre szól, határozatlan ideig. Éhínség követi az aszályt, minden elszárad, a nép egyre inkább nyomorogni fog. Ennek az aszálynak egyedül Illés képes véget vetni. Illés természetfeletti erőt kapott Jahvétól, mert teljesen az Ő szolgálatába állt. Baál sok évszázada Szíria-Palesztina hagyományos időjárási istensége volt, s ezen a területen is képes Jahve megmutatni az erejét. A szükséghelyzetről csak később olvashatunk. Csak azt látjuk, hogy Isten kivonja Illést a király hatóköréből, hollók táplálják, reggel kenyérral, este hússal, s a Kerit-patakból jut vízhez. Több ennivalója volt, mint egy átlagos izraelitának, aki csak ünnepnapon ehetett húst. Isten az emberét a tenyerén hordja. A király emberei üldözték a prófétát, de ezt csak később tudjuk meg, bár sejthető, ha Isten arra szólítja fel emberét, hogy rejtőzzön el. A dögevő holló tisztátalan állatnak számított⁹, de Isten minden szabályt felülírhat.

Az özvegy fiának feltámasztása:

Az aszály miatt a Kerit-patak is kiszárad, így Illésnek a Szidón mellett Sareptába kell mennie, saját maga érdekében sem hozhatja vissza az esőt. (Észak-nyugatra, a Földközi-tenger partja felé). Föníciába megy, ahol Baált tisztelik. S itt nem csupán Illés marad életben, hanem Baál földjén egy újabb csodát tesz. Az özvegyasszonytól vizet és kenyeret kér, s cserébe megígéri, hogy lisztje és olaja nem fog elapadni. Tehát az aszály ezt a vidéket is érintette, nemcsak Izrael földjét. Aki Isten prófétájáról gondoskodik, arról Isten is gondoskodni fog. Az özvegyasszony nem Istenhívó, de megteszi, amit Illés kér. Először ad Illésnek, majd utána magának és a fiának.

Az asszony fia azonban meghal, és ezért az asszony Illést vádolja. 1Kir 17,18 „*Mi dolgom veled, Isten embere? Csak azért jöttél, hogy emlékezetembe idézd vétkeimet, és megöld a fiamat?*” Illés Isten tüzes jelenlétével akarva akaratlanul rámutatott az asszony vétkére, tükröt tartott elé. Istenel való találkozás után az ember már nem maradhat ugyanolyan, mint volt, minden kivilágosodik, mindenre fény derül. Ez az erős fényt világosságot gyújt az asszony lelkében is. Eszébe jut vétke. Illés felviszi a fiút a felső szobába, és ott Istenhez fohászkodik. Vádlón kérdezi meg Istent, hogy miért sújtja az özvegyasszonyt, aki emberséges volt hozzá. Illés háromszor ráborult a fiúra, aki feléledt. Az örvendező anya hitvallást tesz: 1Kir 17,24 „*Most már tudom, hogy csakugyan Isten embere vagy, s hogy az Úr szava igazság ajkadon*”. Isten és Illés így megnyerte magának az özvegyasszonyt a fiát, és valószínűsíthetően még sok sareptai lakost.

---

⁹ 2 Móz, 14,11-12 „A tiszta madarakat mind ehetitek. De ezeket nem fogyaszthatjátok: dögkeselyű, barátkeselyű, szakállas keselyű, sas és különféle kányák; hollófélék...”

Illés áldozatot mutat be a Karmel hegyen:

Isten parancsára Illés elhagyja rejtekhelyét 3 év után és megjelenik Ahábnál. Remény nyílik az eső visszatérésére, ha Aháb és a nép hallgat Illésre. Lehetőséget kínált Isten a konfliktus megoldására. A visszatérő Illés szembesült az aszály következményeivel. Aháb Obádjáhuval a palota főfelügyelőjével kereste a még megmaradt vízfolyásokat és füvet a királyi lovaknak és öszvéreknek. A lovak a harckocsikhoz, az öszvérek pedig kereskedelmi szállítóeszközként kellettek. Az aszály már a királyi házat is elérte. Illés hirtelen felbukkant Obádjáhu előtt, aki leborul Illés előtt, és tisztelettel fogadja. Az üldözések idején 100 prófétát elrejtetett, Jahve követője volt. Illés csak arra kéri, hogy jelentse be őt a királynak. A palota főfelügyelője szemrehányást tesz Illésnek, hogy ezzel az ő életét veszélyezteti, ha esetleg eltűnik megint Isten segítségével, így Illés megígéri, hogy még azon a napon megjelenik a király előtt. De végül a király megy Illés elé, mert annyira ki van már szolgáltatva az aszály miatt. Aháb Illést tartja felelősnek, hogy romlásba taszította Izraelt. Illés azonban ezt nem veszi magára, hanem a királyt és családját teszi felelőssé a Baálnak épített szentély miatt: idegen istenek tisztelete és képmások ábrázolása, (amit csak Aháb kora után öntöttek formába törvényként) súlyos bűn Isten szemében. Aháb némán tudomásul veszi Illés vádját. Az aszály megtanította arra, hogy szüksége van Illésre, más úton kell haladnia.

Kármel-hegy:

Illés a Karmel-hegyen gyűjti össze a király segítségével a népet, valamint a Baál-prófétákat és Asera prófétáit. Illés kérdése a nép felé: 1Kir 18,21, *„meddig akartok még kétfelé sántikálni? Ha az Úr az Isten, akkor őt kövessétek, ha meg Baál, akkor kövessétek azt!”* Két mankóval a hóna alatt egyszerre nem lehet az embernek mindkettőre támaszkodni. A sántikálással, vagyis a nem határozott léptekkel való haladással, az ide is-

oda is járkálással az ember végül sehova sem jut. Rosszban sántikálni – mondjuk magyarul. A nép viszont továbbra is hallgat. Egyedül Illés maradt és vele szemben Baál 450 prófétája. Bikaáldozatot mutatnak be, először a Baál prófétákon van a sor, de az istenségüknek kell az áldozatot meggyújtani. Illés Baált még A „Ti Istenetek” -nek nevezi, a nép tehát még nem tért meg. Illés gúnyolódik a Baál-prófétákon, mert az áldozat csak nem akar meggyulladni: 1Kir 18,27, *„hátha belemélyedt gondolataiba, vagy kiment, esetleg úton van vagy éppen elaludt”*. Baált úgy festi le, mint egy embert, ez a régi Keleten teljesen szokatlan volt. A Baál-próféták révületbe esnek, karddal, lándzsával megvagdossák magukat, őrzöngeni kezdenek estefelé, de nem történik semmi, Baál hallgat. Önkívületükben lerombolják az oltárt. A hitük csődöt mondott. Illés aztán felépíti a próféták által

lerombolt oltárt, 12 kőből, amely Izrael törzseit jelenti. Szimbolikus, hogy nem egy teljesen új oltárt épít fel, hanem a leromboltat építi újjá, mert újjá kell építeni a kapcsolatot Jahvéval. Egyetlen Igaz isten van, Ábrahám, Jákob, Izrael Istene és Illés az Ő szavára cselekedett. Illés utasítására négy korsó vízzel leöntötték a feldarabolt bikát. Még kétszer megismételték ezt úgy, hogy már az oltár körül, az árkokban is víz volt. Illés ekkor így fohászkozott Istenhez: 1Kir 18,36 „*Nyilvánítsd ki a mai napon, hogy te vagy az Isten Izraelben, én a te szolgád vagyok.*” Az aszály elérte a célját, a nép megtért, mindenki arcra borult. A Baál-prófétákat pedig Illés megölette a hegy alatt. Biztosan meg kellett ölni ezeket a profétákat? Itt nem halljuk, hogy Isten erre felszólította volna Illést. Lehetséges, hogy Illésnek ezért kellett visszatérnie, s ezért fejezte Heródes le Keresztelő Szent Jánost, akit Illés visszatéréseként tartottak számon¹⁰? Isteni akarat helyett itt Illést elragadhatta a hév, a saját indulatából cselekedhetett, kitört belőle a pusztító tűz.

Illés és a király között már jó lett a viszony, a királynak, aki böjtölt és megfordult, azt mondja 1Kir 18,41 „*Menj fel a hegyre egyél és igyál! Figyelj csak, már hallatsz az eső nesze!* Illés szolgája kíséretében megy fel a hegy tetejére. a földre kuporodik és arcát a térdei közé hajtja. Körülbelül ekkora felhő fog megjelenni az égen: férfitenyérnyi. Hétszer kell megnézni a szolgának, hogy megjelent-e a felhő az égen. Jelképes a hetes szám. Illésnél megfigyelhetjük, amikor Istentől kér valamit, többször kell megismételnie a kérést, csak ritkán teljesül egyből elsőre, amit kér: ha elfordulunk Istentől, ne várjuk, hogy Ő rögtön meghallgat minket, nekünk is gyakorolni kell a kitartást. Elküldi a prófétaszolgát Ahábhoz, hogy küszöbön áll a zivatar. Illés csodás módon Aháb kocsija előtt fut, az Úr keze Illés fölött van, Jezréelbe mennek, ahol szintén volt egy király palota, nem Samariába. Illés véget vetett Isten segítségével az aszálynak, a király már együttműködik vele, hallgat rá.

Illés a Hórebben:

Illés harca e győzelem után is folytatódott. A nép és a király is könnyen felejt. Ráadásul Jezábel királyné nem tért át, ő továbbra is Baál elkötelezett híve. Illésnek megint csak menekülnie kell Jezábel királyné halálos fenyegetése elől a déli pusztaságba, ahol meg akar halni, Bersebában elbocsátja a szolgáját, majd ő maga tovább megy a pusztába, és egy rekettyebokorba roskadva várja a halált. Egyedül marad, önvizsgálatot tart, kizárja a külvilágot: 1Kir 19, 4, „*Vedd el életemet, mert nem vagyok jobb elődeimnél.*” A próféta úgy éli meg, hogy küldetése kudarcba fulladt, a Karmelen aratott győzelem csak szalmaláng volt, a nép visszatért Baálhoz. Nem volt sikeresebb a korábbi prófétáknál. Isten azonban másképp látja. Kétszer eszik és iszik, az angyal táplálja. Itt nem hollók etetik, nagyobb a baj, Illés meg akar halni a kudarc után. Az angyal annyira megerősíti, hogy el tud vándorolni Isten hegyéig, a Hóreb, 40 nap és 40 éjjel vándorolt (a Hóreb a Karmeltól 450 km).

---

¹⁰ Lk, 1, 17 „Ő maga Illés szellemével és erejével előtte fog járni az Úrnak”.

A Hóreb (Sinai-hegy):

A Hórebben Isten megkérdezi, mit keres ott Illés. Válaszában benne van, mennyire szereti Istent, mennyire azonosul a küldetésével, és már átérzi Isten a Tőle távoljáró lelkek miatt érzett „fájdalmát”. 1Kir 19,9. **„Emészt a buzgalom az Úrért, a Seregek uráért.”** Illés az Úr színe elé járul, közvetlenül szól hozzá az Úr. Nem angyalok révén tudja meg a feladatát. Az angyal akkor segítette, amikor meg kellett erősíteni, de Illésnek van füle Isten szavára. 1Kir 19,11. **„Hegyeket tépő, sziklákat sodró, hatalmas szélvész haladt az Úr előtt, de z Úr nem volt a földrengésben. A földrengés után tűz következett, de az Úr nem volt a tűzben. A tüzet enyhe szellő kísérte.”** Ott volt az Úr a szellőben. Enyhe szellőben, a szemnek alig észrevehető formában, nagyon finoman jelenik meg a Végtelen erő. Az Istenhez való úton nem szabad oldalt kiszállni bármely angyaloknál vagy lényeknél, vagy olyan jelenségeknél, mint a földrengés vagy a tűz, vagy a vihar. Ezek mind kísérőjelenségek. Isten ahogy beszél az emberével, abban nyoma sincs az ölésnek, minden lelket hazavár. Nagyon mély tanítás ez nekünk, hogyan kell Istennel kommunikálni, hogyan nyilatkozik meg. A csendben szól az emberhez a Végtelen. Illés befedte köntösével arcát. Nem a szemével látta Istent. Megint megvallja, hogy emészt a buzgalom az Úrért. Illés elpanaszolja, hogy életére törnek, egyedül maradt Jahve követője, a nép átpártolt Baálhoz, a Jahve-oltárokat lerombolták és Baálnak emeltek szentélyeket. Isten nem vigasztalja Illést, hanem új parancsot ad neki, hogy avasson fel 3 személyt: Hazáélt Arám királyává, Jéhút Izrael királyává és Elizeust a maga utódjává. Illés egyből útra kel, az új feladat kirángatja halálvágtyából, új lendülettel folytatja útját. Jahve feltárja Illés előtt, hogy Izrael földjén nagy öldöklés lesz, de hétezer igaz hívőnek meg fog kegyelmezni.

Elizeussal való találkozása:

Illés ahogy Isten meghagyja neki, egyből találkozik Elizeussal és rádobja köntösét azt, amivel befedte arcát, mikor Istennel a lágy szellőben találkozott. Elizeus feláldozza az ökröket, elbúcsúzik a családjától, felégeti addigi életét, és Illést követi. Illés haláláig vele marad, mindent megtanul lelki apjától. Párhuzamba állíthatjuk ezt az elhívást az apostolok meghívásával. Ők is egyből eldobták régi életüket és követték Jézust. A meghívottakat, mint Elizeust vagy a tanítványokat nem kell csodákkal meggyőzni, ha megszólal bennük a belső hang, lezárják, amit addig csináltak, kitépik magukat az addigi várakozó üzemmódból, és a külvilág számára úgy tűnhet, hogy hirtelen és egyből Isten útjára lépnek. Ha magasabb nézőpontból szemléljük az elhívást, és tudjuk, hogy Isten számára nincs tér és idő, csak a vándorló lelkek vannak beszorítva a múlt és a jövő fogságába, akkor úgy is láthatjuk, hogy ez a meghívás nem akkor történt, csak akkor lett nyilvánvaló. Talán, amikor az ökreivel szántott Elizeus, érezhette azt a nyugtalanító érzést, hogy nincs a helyén, hogy szűk neki a világ, hogy nem azt teszi, ami ténylegesen a feladata lenne, hogy még nem nyilvánult

meg az az erő, amiért ő a Földre született. Illés palástja pedig megmutatott neki egy darabot abból, ami várt rá. Az a lelki magasság, az a finom és a világnak láthatatlan, ugyanakkor elmondhatatlanul nagy erő és tűz.

Nabot szőlője:

E történet lehet, hogy még az aszály előtt következett volna időrendben. Több Illés-hagyomány is létezett, így ezt a Deuteronomium írója utólag rendezte egységbe. Aháb nagyszabású építkezéseihez több földre is volt szükség, hogy a hivatalnokait, az állami apparátust ellássa. Nabot kis földje, atyai öröksége szerencsétlenségére a palota mellett feküdt, így a király meg akarta venni Nabottól ezt a szőlőt. A gazda válasza elég határozott, felháborodva utasítja el az ajánlatot: „távol legyen tőlem” (chalilah) = „A pokolba ezzel”.¹¹ Az eladás teljesen lehetetlen és kizárt volt Nabot számára. Az atyai örökség olyan földtulajdon volt, amelyen a kisparaszti családok gazdálkodtak. Ez hagyományosan eladhatatlan volt. Ezzel akadályozhatták meg a földtulajdon felhalmozódását kevesek kezében, és azt kívánták elérni, hogy egyenlőség maradjon a kisparaszti családok körében. Nabot erre a régi szokásjogra hivatkozik. Dávid és Salamon uralkodása óta az államnak nagy földterületre volt szüksége, hogy fenntartsa a királyi udvart, megfizesse a hivatalnokokat, katonákat. Nagybirtokok jöttek létre. Ez szorult helyzetbe hozta a kisparaszti családokat. Akik eladósodtak, azok földjeit az állam megszerezte a 8. századra. Ennek a folyamatnak az elején vagyunk Illés korában. Nabot ellenállását, a családi földjogot a király kénytelen elfogadni, ha elvette volna földet, az egész nép fellázadt volna. A családi szokásjognál azonban, ha mélyebbre ásunk, Nabot hite is szembekerülhetett Aháb újfajta terjeszkedésével. A régi szokás még akkor alakulhatott ki, amikor az ősök még hittek Jahvéban, még nem Baálnak áldoztak és építkeztek.

Aháb csak elnagyoltan meséli el a történetet Jezábelnek. Megsértődve lefekszik az ágyába, és átadja feleségének az irányítást. A királyné tudja, hogy Nabot viselkedése megkérdőjelezi Aháb uralkodói hatalmát. Saját kezébe veszi az ügyet, Aháb pedig enged neki (ahogy Nabotnak is engedett), ezzel még inkább rossz megítélés alá kerül az olvasó szemében, nem elég, hogy a Baál-hitnek teret enged, megengedi, hogy a Jahve hívőket üldözzék és bajba kerüljenek, és belemegy akár fondorlatos cselszövésbe is ellenük. Jezabel terve az, hogy nem ő öleti meg Nabotot, hanem majd a vének hoznak rá halálos ítéletet: levelet írt Nabotról a véneknek és nemeseknek, hogy hirdessenek böjtöt, és Nabot üljön az asztalfőre. Két hamis tanú pedig (akiket mindenki alávalónak tart, még maga Jezábel is, vallja azt, hogy Nabotátkozta az Istent és a királyt. Aki ezt teszi, az kétségbe vonja a vallást és az államot, azt meg kell ölni. Böjtöt is hirdet, és az istentiszteleten Nabotnak kell díszhelyet biztosítani, mert a király kiváltotta Jahve haragját. Így majd Nabot még élesebben fog fellépni a királlyal szemben. A vezetők simán belesétálnak a csapdába. Nabot számára előkészített vezető szerep már a véneknek sem tetszhetett. A nép követte agyon Nabotot. Sikerült a csel. Nabot halála után a gazdátlan föld a királyt illeti. Ekkor jön Illés megbízatása és Nabot szőlőjében megy Aháb elé, rablógyilkossággal vádolja, mely a tízparancsolat egyik fő bűne. Isten ítélete az, hogy Aháb ugyanott hal erőszakos halált, mint Nabot. 1Kir 21,19 „*Ott fogják a kutyák a te véredet is felnyalni, ahol Nabot véréért felnyalták a kutyák.*” A király egyből felismeri, hogy rajtakapták, mint a tolvajt, amikor éppen lopni készül. Illés tüze és fénye megint megvilágítja a bűnt. A király

---

¹¹ Rainer Albertz: Illés Isten tüzes harcosa 61. oldal

csak ennyit kérdezett: „*Hát rám találtál, ellenségem?*” Illést ellenségének nevezi, aki nem engedi, hogy azt tegye, amit akar. Aháb megbánta tettét, bűjtöt tartott, vezekelt, így Jahve ekkor megkönyörült rajta, de az ítélet később csapott le.

Ahazjá halála:

Aháb fia, Ahazjá király idejében találkozunk ismét Illés prófétával. A király balesetet szenvedett, kiesett a samariai palota emeletén lévő szobájának ablakából, áteshetett a korláton vagy könyöklőn. A király Baált kérdezteti meg, hogy meggyógyul-e, Ekrónba küldött követeket. Illésen keresztül Jahvéhoz is fordulhatott volna, de ő nem ezt tette. Ekrón híres lehetett jóshely lehetett ekkor. Ahazjá talán anyja, Jezábel miatt fordult egy helyi Baál istenséghez. A követek útközben találkoznak Illéssel, és idő előtt visszatérnek a királyhoz, olyan hatással van rájuk a próféta. Ahazjá neve azt jelenti, hogy „Jahve a támogatóm”. A királynak nevéhez hűen példát kellene mutatnia, nem fordulhatna más Istenhez. Akit Isten akar, azt így, vagy úgy megszerzi magának, és az illető vagy Isten prófétája lesz, vagy idő előtt elviszik őt ebből a világból, mert nem teljesíti a küldetését. Jahve ítélete, hogy Ahazjá nem fog meggyógyulni, nem fog felkeni az ágyából. Akkoriban csak a kiváltságosok feküdtek ágyban, a többség földön aludt. A király ágyához lépcső vezetett, szinte fel kellett rájuk mászni. Hiába van kiváltságos helyzetben, hiába fekszik magas, épített ágyon, Isten talán így még szigorúbb vele, mint az egyszerű hívőkkel, hiszen a királynak példát kell mutatnia. A király kikérdezi a követeket, hogy nézett ki a férfi, aki Jahve nevében beszélt. Megretten, amikor felismeri, hogy Illésről van szó: bolyhos szőrruha, bőrvöv. A király tudja, hogy Illés szavainak súlya van, nem lehet figyelmen kívül hagyni, hamarosan bele is hal belső sérüléseibe. Illés világít rá arra, hogy Jahve előtt micsoda bűn az addig bevett és magától értetődő szokás, hogy más istennel is konzultálnak fontosabb ügy, baj esetén. A háromszori követküldés utólagos betoldás lehet.¹² A katonák felismerik, hogy Illés Isten embere. Illés Isten tüzét hozza le az égből, és az elemészt két erősen felfegyverzett csapatot. Illés hajlíthatatlan és rettenthetetlen, harmadszorra megkíméli a katonák életét, enged a könyörgésnek, és személyesen maga megy a királyhoz. Illést egy angyal értesíti a követségről, Isten engedelmes szolgájaként cselekszik, hogy álljon a követek útjába.

Illés tüzes útja az égbe:

Illés mennybemenetele a tüzes szekéren igen egyedi, nagyon kevesen távoztak így, az Újszövetségben János apostol és Mária távozott így a Földről. Illés halála, vagyis inkább nem-halála arra utal, hogy szolgálata nem szűnik meg, nem vethet neki véget emberi halál, visszatér, amikor szükség van rá, hogy Istennek segítsen.

Illés már tudja, hogy forgószelel fogja elragadni, és előtte még egy nagy utat tesz meg. A vándorlás helyszínei Gilgál: Elizeus prófétaiskolájának lakhelye, Bétel: Jahve-szentély, Jerikó, a Jordán pusztája, összesen 65 km, de a hegyek miatt ezer méteres szintkülönbség és kietlen hegyi sivatag. Mi lehetett ennek az erőltetett menetnek a célja? Illés el akart búcsúzni a prófétatanítványoktól? Gyógyított? Jahve adta Illésnek parancsba ezt az utolsó vándorlást. Illés egyedül akart menni, de

---

¹² Rainer Albertz: Illés Isten tüzes harcosa 64. oldal

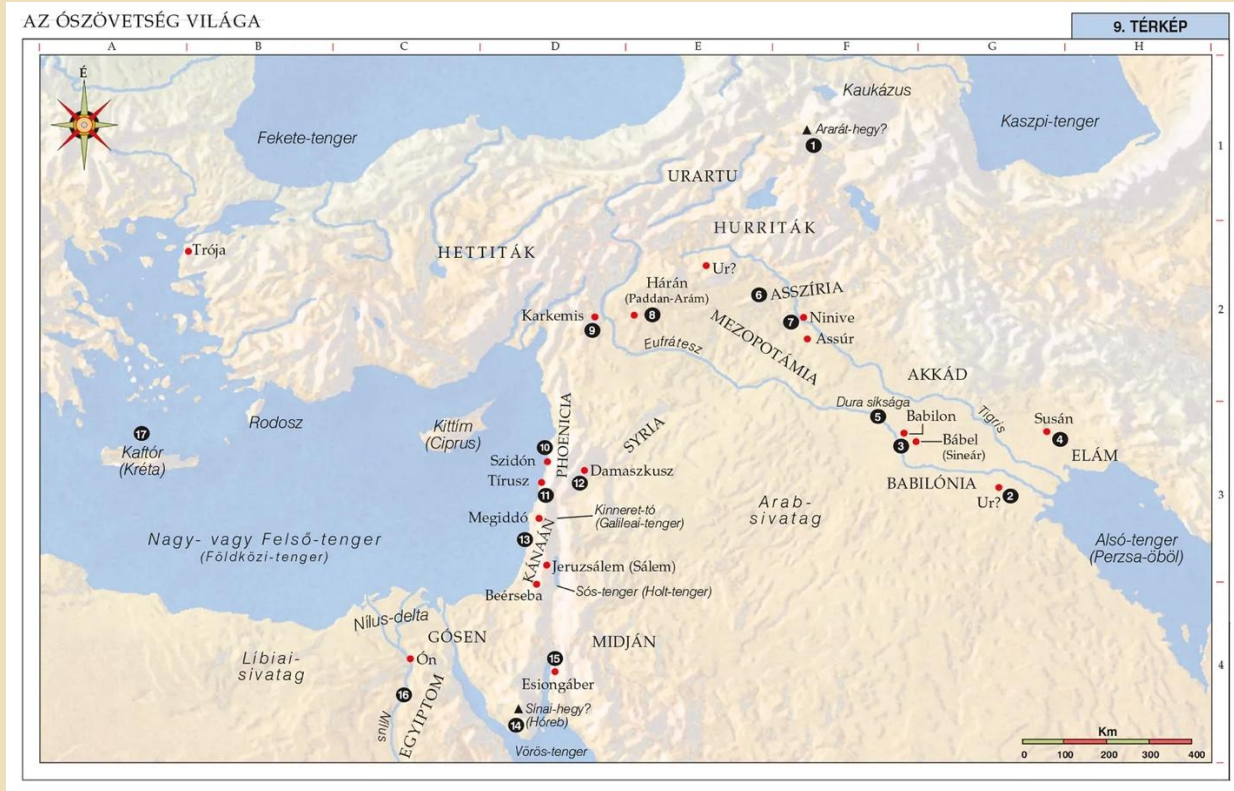
Elizeust nem lehetett lerázni. Háromszor szállt szembe Illés felszólításával. Ez egy próba is lehetett, hogy mennyire kitartó Elizeus. 50 prófétatanítvány is követi őket messzebbre, lemaradnak, nem tudják tartani az iramot Illéssel és Elizeussal, lelkileg még nem készek. Elizeus azt mondja nekik, mikor azok kérdezzétek, hogy tudja-e, hogy Illést elragadja az Úr: „Hallgassatok!” A tanítványok kérdése és rémülete csak felbosszantja Elizeust, aki a lelki atyjával töltött utolsó időnek minden pillanatát rögzíteni akarja a lelkében.

Illés ráütött a Jordán folyóra, és csak ketten szárazon mentek át rajta. Elizeus már tudja követni Illést abba a magasságba, ahol a csodák történnek, megnyílik az Ég. A többiek lemaradnak, a folyó túlsó partjára nem tudnak még átjönni. Illés halála az emberi településektől távol történik meg, a pusztában. Illés azt mondja Elizeustól, kérjen, amit akar. Elizeus lelki hatalmat kér, nem a palástot; Illés lelkének kétharmad részét. Illés lelkével való rendelkezés egyedül Istent illeti meg. Vagyis Illés egész működése Istentől függött. Nem volt saját akarata. Pedig talán most még maradt volna Elizeussal, hű tanítványával. Tüzes harci kocsi, forgószél vitte el végül Illést. Halála ugyanolyan tüzes volt, mint élete, még egy utolsó igazolás érkezik Isten felől, Isten felvette őt a transzcendens világba, oda ahová az ember magától nem tud eljutni. Elizeus részt kapott Illés lelkéből. Saját ruháját két darabra szakította. Mintha a lelke/szíve szétszakadt volna. Atyának szólította Illést, és meglátta, mit jelentett Illés Izrael számára. Védőhatalom volt Izraelnek, aki kimentette Izraelt a veszélyekből. Majd megtalálja Illés köntösét, megkapja az ég ajándékeként. A palást vagy köntös a prófétai hatalom jelképe is lehet, mely most már Elizeust illeti. Illés távozása után Elizeus visszatér a Jordán innenső partjára. Elizeusnak kétszer kellett ráütni a Jordánra a köntösével, hogy az ketté váljon. Elizeus belejön a szerepébe. A prófétatanítványok elismerik vezetőjüknek, Illés által megerősítve folytatja tovább az utat, amit Illés kezdett meg. A lelki örökség misztikus módon száll mesterről tanítványra.

Illés az utókor számára:

Illés emlékezete és visszatérésének a lehetősége elevenen él mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben: 2Krón 21 Illés levele Júda királyának: megjövendöli halálát és hogy elveszíti családját. Mal 3,23 Illés eljön megint az idők végezetén. JSirá 48: Jézus Sirák fia magasztalja Illés hatalmas tetteit (Kr. e 190.). Keresztelő Szent Jánosban Illést látták visszatérni. Jézus színeváltozásakor Mózesrel együtt ott volt (Mk 9,2-8) a Sinai-hegyhez hasonlító hegyen a Tábor-hegyen (Galilea). Jézust is egyesek tévesen Illésnek tartották (Mt 16,14). Jézus korában is várták vissza Illés prófétát (850 év! múltán is). Jézus a kereszten felkiált Mk 15,34: *Éli, Éli lamá sabaktáni*, és ezt az ott állók közül sokan tévesen Illéshez intézett segélykiáltásként értelmezték.

Azt is mondhatnánk, hogy Illés nyomokban embert tartalmazott, mert ugyan evett, ivott, aludt, járt, kelt, de nem úgy ahogyan szokásos, angyal vagy holló táplálta, csodálatos módon haladt a király szekere előtt, gyorsabban, mint a lovak, barlangban aludt, ahol Isten megszólította a lágy szellőben, egy köntöse/palástja volt, de az a ruha a lelki hatalom és erő látható jele volt inkább, mint kelme. Végül nem ágyban, párnák közt halt meg, hanem forgószélben Isten magához vette.

Felhasznált irodalom:

Rainer Albertz: Illés Isten tüzes harcosa (Kálvin János Kiadója, Budapest, 2007.)

Rózsa Huba: Az ószövetség keletkezése (Szent István Társulat, Budapest 1995.)

Képek, térképek:

<https://www.jw.org/hu/konyvtar/konyvek/Tanulm%C3%A1nyozd-a-Szent%C3%ADr%C3%A1st-%C3%A9lesl%C3%A1t%C3%A1ssal/III%C3%A9s-%C3%A9s-Elizeus-pr%C3%B3f%C3%A9tai-tev%C3%A9kenys%C3%A9ge/>

<https://www.churchofjesuschrist.org/study/scriptures/bible-maps/map-9?lang=hun>

A cikk írója: Márkus Edit, az ELTE-n diplomázott francia és történelem szakos tanárként. AQUILA h. rend (helyettese) alapító tagjai között van. Rendszeresen publikál az AQUILA Magazinba, és más kiadványaiban.

Impresszum

Kiadó: AQUILA Civil Társulat, 1222 Budapest, Zakariás József u. 3.

Felelős kiadó: Varga Péterné/Pável Márta

Honlap: www.aquila-sas.hu

E-mail: varga.marta@aquila-sas.hu

Telefon: +36 207777440

Nemzetközi azonosítószám: HU ISSN 2064-7700

Fő- és felelős szerkesztő: Varga Péterné/Pável Márta,

Főszerkesztő helyettes: Szeibert Márton

Főmunkatársak, szerkesztők/lektorok:

† Nagy Varga Katalin, lektor

Rizmayerné Márkus Edit, lektor, korrektor

Pável Ágnes lektor

Oroszi - Kuzmich Kinga, korrektor

Rizmayer Péter, lektor, korrektor